

Moderne tijd

14 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het streven naar vorming van één Italiaanse staat past bij het nationalisme 1
- Het streven naar een staat voor vrije en gelijke mensen past bij het liberalisme 1
- Met zijn ideaal voor vrijheid en gelijkheid zet Mazzini zich af tegen de Restauratie (die na 1815 de verworvenheden van de Franse Revolutie probeert terug te draaien) 1

15 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Het Duitse keizerrijk van 1871 was voor de voorstanders van het Frankfurter Parlement uit 1848

- de vervulling van een ideaal, omdat de nationale eenheid (min of meer) was gerealiseerd 1
- teleurstellend, omdat het parlement / het volk weinig invloed had / de keizer veel macht had / er geen democratische / liberale staat werd gevormd 1

16 maximumscore 4

Kern van een juist antwoord is:

- Keppler geeft hier de visie weer dat Bismarck het machtsevenwicht in Europa / de vrede probeert te bewaren 1
- wat hij laat zien door (twee van de volgende): 2
  - het hangslot op de ton buskruit
  - de wip met oorlog en vrede
  - de Europese staatshoofden / de landen die tegelijk in de lucht worden gehouden
  - het ongebruikte kanon / de ongebruikte bommen / de ongebruikte granaten
  - de titel van de prent
- waarvan de alliantiepolitiek / de Conferentie van Berlijn / het bewaren van de vrede met Frankrijk / het tegen elkaar uitspelen van Engeland en Frankrijk / de driekeizerbond een voorbeeld is van de manier waarop Bismarck de vrede probeerde te bewaren 1

Opmerking

Alleen als de visie van Keppler op Bismarck juist wordt weergegeven worden 2 scorepunten toegekend aan juiste verwijzingen naar de bron.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Uit het essay van Goebbels blijkt dat de NSDAP de Republiek wil ondermijnen door (twee van de volgende): 2
  - de indruk te wekken dat de Republiek van Weimar onder Joodse invloed staat;
  - in te spelen op bestaand antisemitisme;
  - op te roepen tot geweld / marcheren;
  - zich openlijk te keren tegen andere politieke groeperingen (communisten);
  - gebruik te maken van de mogelijkheden die het democratische bestuur biedt (bijvoorbeeld door te reizen op kosten van de Republiek).
- Goebbels vindt het nodig dit essay te schrijven, omdat het erop lijkt dat de NSDAP door deelname aan de parlementsverkiezingen de Republiek van Weimar (en de democratische middelen die hierbij horen) aanvaardt, terwijl de nazi-ideologie zich juist (principeel) afzet tegen de Republiek van Weimar / tegen de parlementaire democratie (wat Goebbels in dit essay bevestigt) 2

18 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Doordat de Duitse economie onder invloed van het Dawesplan opleefde, werd de voedingsbodem voor radicale partijen als de NSDAP minder groot (waardoor hun aanhang verminderde).

of

Duitsland werd door de economische steun van het Dawesplan te afhankelijk van buitenlands kapitaal (volgens de NSDAP).

19 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

In de nazi-ideologie diende iedereen die niet paste in de ideale Duitse samenleving (de *Volksgemeinschaft* of een omschrijving daarvan) daaruit te worden verwijderd. Geesteszieke mensen pasten volgens de nazi-ideologie niet in een superieur volk.

Vraag	Antwoord	Scores
20	<p>maximumscore 3</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De schrijver van dit artikel vindt dat Furtwängler zijn kunst ondergeschikt moet maken aan de politiek / aan het nationaalsocialisme in Duitsland (wat past bij het totalitaire karakter van het naziregime) • wat blijkt uit de beschrijving in dit muziektijdschrift waarin de kunstenaar (twee van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – zijn werk moet zien als plicht in nazi-Duitsland; – trouw zweert aan Adolf Hitler; – streeft naar kunst volgens zuiver Duits denken (Duitse kunst). 	<p>1</p> <p>2</p>
<p><i>Opmerking</i> <i>Alleen als een verwijzing naar de bron gecombineerd wordt met een juiste uitleg van het totalitaire karakter van het naziregime worden scorepunten toegekend.</i></p>		
21	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een argument voor het dirigeerverbod is dat Furtwängler door het vicepresidentschap van de Rijkscultuurkamer het naziregime heeft ondersteund • Een argument tegen het dirigeerverbod is dat Furtwängler door zijn verzet tegen antisemitische maatregelen / het opkomen voor Hindemith zich kritisch heeft opgesteld tegenover het naziregime / heeft laten zien geen overtuigd nazi te zijn 	<p>1</p> <p>1</p>
22	<p>maximumscore 4</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <p>De foto laat een Nederlandse soldaat zien die</p> <ul style="list-style-type: none"> • de 'dekolonisatie (die een eind maakt aan de hegemonie van de westerse wereld)' probeert te stoppen • de communistische vlag verovert die past bij de 'verdeling van de wereld in twee ideologische blokken ...' / de Koude Oorlog <p>Met de foto</p> <ul style="list-style-type: none"> • suggereert de Nederlandse regering dat het om een communistische opstand gaat in Indonesië (in plaats van om een dekolonisatieproces), waarmee de Verenigde Staten kunnen worden overgehaald hen te steunen / de steun in Nederland voor militair ingrijpen kan worden vergroot 	<p>1</p> <p>1</p> <p>2</p>

Vraag	Antwoord	Scores
23	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • bij 1: het communistisch worden van China / de stichting van de Volksrepubliek China 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • bij 2 (een van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – de munthervorming in Duitsland – de luchtbrug naar West-Berlijn (tijdens de Sovjetblokkade) – het stichten van de BRD – de oprichting van de NAVO – (de voorwaarden tot deelname aan) het Marshallplan 	1
24	maximumscore 3 Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De uitstroom van (hoogopgeleide) DDR-burgers werd te groot om de DDR levensvatbaar te houden 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Voor de sovjetregering betekent de bouw van de Berlijnse Muur (de oplossing van de DDR-regering) gezichtsverlies voor het communistische systeem, omdat eruit blijkt dat de DDR-burgers alleen met repressie in hun land gehouden kunnen worden, terwijl de DDR juist moet laten zien dat het communisme het hogere / betere maatschappijtype is 	2
25	maximumscore 2 Kern van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Herblock laat Hitler en Stalin de inval in 1968 toejuichen / noemt de prent "op naar het verleden" 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • waarmee Herblock suggereert dat de invasie door het Warschaupact (in 1968) door Brezjnev overeenkomt met de Duits-Russische invasie in Polen in 1939 	1
26	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De economische hervormingen van de perestrojka waren noodzakelijk om de stagnatie van de economie te doorbreken (die leidden tot het achterop raken van de Sovjet-Unie in de wapenwedloop) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • maar glasnost (openheid) die een debat mogelijk maakte / die veel onrust veroorzaakte / die de incompetentie van het regime aan het licht bracht, leidde uiteindelijk tot het uiteenvallen van de Sovjet-Unie 	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

27 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is (twee van de volgende):

- 'De dekolonisatie (die een eind maakte aan de hegemonie van de westerse wereld)' / 'Het voeren van twee wereldoorlogen' droeg ertoe bij dat inwoners van de voormalige koloniën naar het moederland trokken.
- 'De toenemende westerse welvaart' zorgde ervoor dat gastarbeiders uit het Middellandse Zeegebied (en hun gezinnen) naar West-Europa emigreerden.
- 'Sociaal-culturele veranderingsprocessen' zorgden voor pluriformiteit.
- 'De eenwording van Europa' maakte werken / wonen in andere Europese landen beter mogelijk.

per juiste verklaring

1

Opmerking

Als alleen het kenmerkend aspect wordt genoemd, wordt geen scorepunt toegekend.